

 <p>LATVIJAS UNIVERSITĀTE</p>	<p>Noteikumi par akadēmisko godīgumu Latvijas Universitātē</p>	<p>Pielikums APSTIPRINĀTS ar 25.02.2013. Senāta lēmumu Nr. 287</p>
--	---	---

Ar grozījumiem, kas izdarīti līdz 27.06.2016.

Grozījumi: LU Senāta 27.06.2016. lēmums Nr. 33

1. Vispārīgie noteikumi

1.1. Lietoto terminu skaidrojums:

- 1.1.1. **citāts** – cita autora radīta teksta fragmenta izmantojums, norādot atsauci uz autoru un darbu un to skaidri atdalot no sava teksta (pēdiņas vai formatējums);
  - 1.1.2. **mācībspēks** – fiziska persona ar atbilstošu kvalifikāciju, kura īsteno studiju procesu;
  - 1.1.3. **neatļauts palīglīdzeklis** – tāds informācijas avots vai metode informācijas ieguvei, kuras izmantošanu mācībspēks pārbaudījumā nav atļāvis;
  - 1.1.4. **neatļauta palīglīdzekļa izmantošana** – tā lietošana vai lietošanas mēģinājums;
  - 1.1.5. **norakstīšana** – cita studenta darba vai tā daļas pārrakstīšana un uzdošana par savu;
  - 1.1.6. **parafrāze** – jēdzienu, spriedumu un plašāku domu izteikšana ar saviem vārdiem, saglabājot to būtību, bet ne tā, kā tas izteikts attiecīgās informācijas avotā;
  - 1.1.7. **pašplagiāts** – plagiāta paveids, sava darba vai darba fragmenta vairākkārtēja izmantošana, uzdodot to par oriģinālu darbu;
  - 1.1.8. **plagiāts** – cita autora publicētu vai nepublicētu darbu (t.sk. vārdu, izteikumu u. c.) izmantošana, nenorādot precīzu atsauci uz attiecīgo autoru un/vai darbu;
  - 1.1.9. **safabricēšana** – zinātniskās darbības un datu izdomāšana ar nolūku tos publicēt kā oriģinālu pētījumu;
  - 1.1.10. **saistītā persona** – radnieks (tēvs, māte, vecāmāte, vectēvs, bērns, mazbērns, adoptētais, adoptētājs, brālis, māsa, pusbrālis, pusmāsa, laulātais), darījuma partneris vai dzīvesbiedrs (cilvēks, ar kuru ir kopīga saimniecība).
- 1.2. Noteikumu par akadēmisko godīgumu Latvijas Universitātē (turpmāk – LU) (turpmāk – Noteikumi) mērķis ir stiprināt akadēmisko kultūru un akadēmisko godīgumu LU akadēmiskajā vidē.
  - 1.3. Noteikumi skaidro akadēmisko godīgumu un ar to saistīto rīcību, uzskaita biežāk sastopamos akadēmiskā godīguma principu pārkāpumus akadēmiskajā vidē un LU personāla pienākumus akadēmiskā negodīguma novēršanai.
  - 1.4. Akadēmiskais godīgums ir uzvedība, kas ietver objektivitāti, atbildību, savstarpēju cieņu un uzticēšanos, izslēdz maldināšanu un krāpšanos un veicina Latvijas izglītības un zinātnes kvalitāti un prestižu.
  - 1.5. Ar studijām LU nesaistītas aktivitātes studējošo neatbrīvo no pilnīgas un precīzas studējošā pienākumu izpildes. Ar darbu LU nesaistītas aktivitātes neatbrīvo LU darbinieku no pienākuma pilnīgi un precīzi veikt darba pienākumus LU.

- 1.6. Aizliegta pretdarbība vai kaitniecība LU personāla darbam (pārbaudes vai eksperimenta rezultātu apzināta bojāšana, eksperimentālo iekārtu bojāšana, grāmatu bojāšana bibliotēkā, akadēmisko un citu resursu (t.sk. datorprogrammu, e-resursu) neatļauta lietošana, to bojāšana, pieejas liegšana tiem vai maldināšana, liedzot pieeju informācijai vai apzināti sniedzot nepatiesu informāciju).
- 1.7. Par akadēmiskā godīguma principu pārkāpumiem zinātniskajā darbībā it īpaši ir uzskatāma šāda rīcība:
  - 1.7.1. eksperimenta vai pētījuma rezultātu un datu viltošana vai safabricēšana;
  - 1.7.2. atsaukšanās uz neeksistējošiem darbiem, datiem, pētījumiem;
  - 1.7.3. pētījumu rezultātu selektīva interpretācija tā, ka tie apstiprina pētījumā izvirzīto hipotēzi vai sniedz tikai tādu informāciju, kas veicina uzticību veiktajam pētījumam un tā atzīšanu akadēmiskajā vidē;
  - 1.7.4. anonimitātes un konfidencialitātes neievērošana attiecībā uz pētījumos iesaistītām personām;
  - 1.7.5. citu personu savāktās informācijas, datubāzu, publicēto un nepublicēto pētījumu izmantošana bez attiecīgas atsaucis;
  - 1.7.6. plaģiāta vai pašplaģiāta veikšana (sk. 1. pielikumu);
  - 1.7.7. sveša izgudrojuma patenta pieteikuma iesniegšana vai darba attiecību ietvaros ar LU veiktu izgudrojumu atsavināšana.
- 1.8. LU personāls ziņo par akadēmiskā godīguma pārkāpumu pamatstruktūrvienības vadītājam, prorektoram vai rektoram.
- 1.9. Akadēmisko godīgumu ievēro jebkurās attiecībās, kurās iesaistīts LU personāls. LU personāls atturas no nepatiesas informācijas izplatīšanas par citiem LU personāla locekļiem.
- 1.10. LU personālam ir pienākums sadarboties ar pamatstruktūrvienības vadītāju, LU rektoru, prorektoru vai citiem LU personāla locekļiem, ja konstatēts akadēmiskā godīguma pārkāpums.
- 1.11. Par šo Noteikumu pārkāpumiem iestājas šajos Noteikumos un citos Latvijas Republikas un LU normatīvajos aktos paredzētās sekas un atbildība.

(LU Senāta 27.06.2016. lēmuma Nr. 33 redakcijā)

2. Akadēmiskais godīgums studējošo rīcībā

- 2.1. Studējošais ievēro akadēmiskā godīguma principus. Par akadēmiskā godīguma pārkāpumu it īpaši tiek uzskatītas šādas darbības:
  - 2.1.1. jebkādu materiālu vērtību, mantiska vai citāda labuma piedāvāšana par kādas darbības izdarīšanu vai neizdarīšanu studējošā vai citas personas akadēmiskajās interesēs;
  - 2.1.2. neatļautu palīgīdzekļu izmantošana studiju procesā vai plaģiāts;
  - 2.1.3. līdzdalība akadēmiskā godīguma pārkāpumā, t. sk. savu individuālā darba rezultātu nodošana citām personām vai kolektīva darba rezultātu iesniegšana savā vārdā, ja tas ir bijis definēts kā kolektīvs darbs, pārbaudes darba veikšana cita studenta vietā, parakstīšanās cita studenta vietā apmeklējuma lapā vai citos dokumentos u.tml.;
  - 2.1.4. nepatiesu ziņu sniegšana par sevi un savu darbu;
  - 2.1.5. pārbaudes jautājumu vai pārbaudes uzdevumu neatļauta iegūšana;
  - 2.1.6. akadēmiskā personāla vai studējošo akadēmiskā darba traucēšana vai kavēšana;
  - 2.1.7. cita apzināta darbība, kas kavē vai traucē studiju procesu un akadēmisko darbu LU.
- 2.2. Studējošajam par šo Noteikumu pārkāpumu LU mācībspēks var izteikt mutisku aizrādījumu vai, ziņojot par to LU fakultātes dekānam (2. pielikums):
  - 2.2.1. samazināt vērtējumu pārbaudījumā;

- 2.2.2. uzdot atkārtoti veikt pārbaudījuma uzdevumu (par citu tematu vai veikt citu uzdevumu);
  - 2.2.3. nepieļaut studiju kursa noslēguma eksāmena kārtošana – pieprasīt atkārtoti apgūt studiju kursu vai tā daļu;
  - 2.2.4. anulēt vērtējumu par kursa apguvi, ja pārkāpums konstatēts līdz reģistrācijai nākamajam semestrim;
  - 2.2.5. izteikt priekšlikumu LU fakultātes dekānam ierosināt LU vadībai piemērot studējošajam brīdinājumu par eksmatrikulāciju vai studējošo eksmatrikulēt.
- 2.3. Pamatojoties uz LU mācībspēka ziņojumu, par šo Noteikumu pārkāpumu papildus citos LU normatīvajos aktos noteiktajām sekām LU fakultātes dekāns studējošajam var:
- 2.3.1. anulēt vērtējumu par studiju kursa apguvi, ja pārkāpums konstatēts līdz nākamā semestra beigām;
  - 2.3.2. ierosināt LU vadībai piemērot studējošajam brīdinājumu par eksmatrikulāciju vai studējošo eksmatrikulēt.
- 2.4. Visus akadēmiskā godīguma pārkāpumus reģistrē LUIS un studējošā personas lietā.
- 2.5. Ja tiek konstatēts, ka studējošais izmanto vai ir izmantojis neatļautus palīglīdzekļus vai pielāvis plaģiātu, tad studējošo atstādina no pārbaudījuma ar atbilstošu ierakstu protokolā un LU vadība pēc mācībspēka vai LU fakultātes dekāna ierosinājuma lemj par disciplinārsoda piemērošanu.
- 2.6. Studējošais ir tiesīgs sniegt skaidrojumu par savu rīcību LU mācībspēkiem un LU fakultātes dekānam LU noteiktajā kārtībā.
- 2.7. Par šo Noteikumu pārkāpumu pieņemtos lēmumus studējošais var apstrīdēt LU normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā.

3. Akadēmiskais godīgums LU akadēmiskā un vispārējā personāla rīcībā

3.1. LU akadēmiskais personāls:

- 3.1.1. vadot studējošo darbus (it īpaši noslēguma un promocijas darbus), nodrošina konsultācijas un savlaicīgu atgriezenisko saiti;
- 3.1.2. studējošo darbus vērtē objektīvi pēc LU noteiktajiem kritērijiem, pamatojoties galvenokārt uz darba saturu, nevis tikai pēc darba apjoma vai noformējuma, nepieļaujot interešu konfliktu;
- 3.1.3. nepieļauj neatļautu palīglīdzekļu izmantošanu, plaģiātu un citu neatļautu rīcību pārbaudījumos;
- 3.1.4. ir tiesīgs saņemt no studējošā tā rīcības skaidrojumu;
- 3.1.5. ziņo LU fakultātes dekānam par studējošā akadēmiskā godīguma pārkāpumu (ziņojuma forma 2. pielikumā) un norāda to pārbaudījumu protokolā;
- 3.1.6. nepieprasa un nepieņem dāvanas, pakalpojumus vai papildu samaksu par amata pienākumu izpildi (t. sk. konsultāciju);
- 3.1.7. neizmanto LU resursus profesionālajai darbībai, kas nav saistīta ar darbu LU;
- 3.1.8. izmanto studējošo darba rezultātus un npublicētos datus tikai ar atbilstošu norādi vai atsauci;
- 3.1.9. nepieļauj plaģiātu un pašplaģiātu;
- 3.1.10. strikti seko autortiesību ievērošanai akadēmiskajā darbībā;

- 3.1.11. studiju kursā izmanto daudzpusīgu literatūru un avotus, atsaucas uz citiem speciālistiem attiecīgajā nozarē un izmanto ne tikai paša sarakstītu studiju literatūru, nenoniecina citu zinātnieku pētniecisko darbību;
- 3.1.12. neiesaista studējošos LU mācībspēku, zinātnieku un vispārējā personāla savstarpējo nesaskaņu risināšanā;
- 3.1.13. sagatavo oriģinālus pārbaudījumu uzdevumus un regulāri tos atjauno.

3.2. LU vispārējais personāls un administrācija veicina akadēmiskā godīguma principu ievērošanu savā darbībā un ievēro šādus noteikumus:

- 3.2.1. LU fakultātes dekāns trīs darba dienu laikā pēc ziņojuma (2. pielikums) par akadēmiskā godīguma pārkāpumiem saņemšanas izvērtē šo ziņojumu un pieņem atbilstošu lēmumu;
- 3.2.2. LU vispārējais personāls un administrācija pārkāpj akadēmiskā godīguma principus, ja:
  - 3.2.2.1. nepamatoti soda vai ignorē LU mācībspēkus, zinātniekus vai studējošos, kas ziņo par akadēmiskā godīguma pārkāpumiem;
  - 3.2.2.2. padara ziņošanu par pārkāpumiem sarežģītu, apgrūtinošu vai pat neizpildāmu, veicinot pārkāpumu faktu ignorēšanu vai slēpšanu, pieļauj diskrimināciju pārkāpuma izvērtēšanā;
  - 3.2.2.3. slēpj vai falsificē ziņas par sekmēm un citiem rādītājiem, lai iegūtu augstāku reitingu vai izvairītos no negatīvas publicitātes;
  - 3.2.2.4. neievēro konfidencialitāti ekspertīžu un citu akadēmisko darbu vērtējumu apkopošanā;
  - 3.2.2.5. pieļauj interešu konfliktu.
- 3.3. Interešu konflikts ir situācija, kad LU akadēmiskajam personālam ir jāpieņem lēmumi, jāpiedalās lēmumu pieņemšanā vai jāveic citas darbības, kas var ietekmēt saistītās personas akadēmisko izaugsmi, jo īpaši visa veida pārbaudījumu, kursa, noslēguma un promocijas darbu vērtēšana, kursa darbu, noslēguma darbu un promocijas darbu vadīšana, stipendiju un apbalvojumu piešķiršana, zinātniskās darbības finansējuma piešķiršana, pieņemšana darbā vai ievēlēšana akadēmiskajos un administratīvajos amatos.
- 3.4. Lai neveidotos šķietamas interešu konflikta situācijas, LU mācībspēkam ir tiesības pašam sevi atstāt no lēmumu pieņemšanas gadījumos, kad pastāv citi apstākļi, kas varētu radīt pamatotas šaubas par viņa objektivitāti.
- 3.5. Lai izvairītos no interešu konflikta, ar LU mācībspēku saistītā persona iespēju robežās izvēlas apgūt studiju kursu pie cita docētāja. LU mācībspēks atturas no saistītās personas kursa, noslēguma vai promocijas darba vadīšanas.
- 3.6. Ja šauras specializācijas dēļ akadēmiskajam personālam ir jāpiedalās saistītās personas eksāmena vai gala pārbaudījuma vērtēšanā, tad vērtēšanu veic eksaminācijas komisija vai vismaz piedalās cits neitrāls akadēmiskā personāla pārstāvis - katedras (nodaļas) vadītājs vai fakultātes dekāns. LU akadēmiskais personāls, ar kuru saistītā persona tiek vērtēta, atturas no vērtēšanas, kā arī neatrodas eksaminācijas telpā.
- 3.7. Akadēmiskajam un vispārējam personālam, kas pārkāpj šos Noteikumus, LU rektors vai rektora pilnvarota persona piemēro disciplinārsodu atbilstoši LU un Latvijas Republikas normatīvajiem aktiem.

(LU Senāta 27.06.2016. lēmuma Nr. 33 redakcijā)

Plaģiāts un tā konstatēšana

1. Plaģiātam ir daudzveidīgas izpausmes formas, kuras konstatē gan tekstos, kuros nav norādītas atsauces uz oriģinālo darbu, gan tekstos ar atsaucēm. Plaģiāta veidi¹ ir šādi:
  - 1.1. avoti nav citēti:
    - 1.1.1. autors savā vārdā iesniedz visu kāda cita autora sarakstītu darbu (viltvārdība);
    - 1.1.2. autors savā tekstā kopē lielus fragmentus (vienu vai vairākas rindkopas vai to daļas) no cita teksta, tos nepārfrāzējot;
    - 1.1.3. autors mēģina noslēpt plaģiātu, savā tekstā iekopējot fragmentus no vairākiem avotiem un veicot sīkas izmaiņas teikumu struktūrā, lai šie dažādie fragmenti saderētu kopā, taču pārsvarā autentiskā teksta formulējumi tiek saglabāti;
    - 1.1.4. autors ir saglabājis autentiskā avota satura būtību, bet ir nedaudz to pārfrāzējis un pārveidojis atslēgas vārdus;
    - 1.1.5. autors pārfrāzē citu autoru darbu fragmentus tā, lai atsevišķie fragmenti saderētu kopā, tā vietā, lai uzrakstītu oriģinālu tekstu;
    - 1.1.6. autors bagātīgi izmanto fragmentus no saviem iepriekšējiem darbiem, tādējādi pārkāpjot darba oriģinalitātes nosacījumus, kas tiek sagaidīti akadēmiskajā vidē;
  - 1.2. avoti ir citēti, bet teksts ir uzskatāms par plaģiātu:
    - 1.2.1. autors min citētā autora vārdu, bet nenorāda citētā avota specifisko informāciju (piem., nosaukumu, izdevēju u.tml.), līdz ar to atsauci nevar atrast un nevar pārliecināties, ka darbs, uz ko atsaucas, eksistē;
    - 1.2.2. autors apzināti sniedz neprecīzu vai kļūdainu informāciju par citētajiem avotiem, lai padarītu to atrašanu neiespējamu (maldināšana);
    - 1.2.3. autors norāda precīzu atsauci uz avotu, bet nepūlas teksta fragmentu noformēt kā citātu, ja šis fragments ir kopēts vai pārfrāzēts ļoti tuvu tekstam, radot nepareizu priekšstatu un pretendējot uz informācijas oriģinālu pasniegšanu;
    - 1.2.4. autors savā darbā pārņem analīzi no cita pētījuma, savirknējot fragmentus (citātus un parafrāzes) no citiem darbiem, pārņemot arī atsauces uz šiem fragmentiem no citiem darbiem, taču autora darbā gandrīz nemaz nav viņa paša oriģinālā teksta;
    - 1.2.5. autors dažās vietās norāda precīzas atsauces uz citētajiem avotiem, bet citās vietās pārfrāzē tekstu no citiem avotiem bez atsaucēm;
    - 1.2.6. autors tulko citu autoru darbus vai interneta resursos pieejamo informāciju no citas valodas ar vai bez tajā esošajām atsaucēm, norādot tikai sevi kā darba oriģinālo autoru.
2. LU mācībspēks, vērtējot studējošo patstāvīgos rakstiskos darbus (mājas darbus, esejas, studiju darbus, referātus, noslēguma darbus u.c.) un konstatējot plaģiāta pazīmes, norāda, kuras daļas studējošā patstāvīgajā rakstu darbā sakrīt ar cita autora darbu, norādot avotu (un/vai interneta resursu), ar kuru sakrīt studējošā rakstu darbs, un apjomu, kādā tie sakrīt, kā arī sastāda ziņojumu par akadēmiskā godīguma pārkāpumu (2. pielikums).
3. Ja LU personāla loceklis savā studiju vai akadēmiskajā darbībā ievēro plaģiāta pazīmes LU mācībspēku akadēmiskajos vai zinātniskajos darbos, tas par savām

¹ Izmantoti interneta plaģiāta novēršanas resursu www.plagiarism.org vietnes materiāli:
Types of Plagiarism http://www.plagiarism.org/plag_article_types_of_plagiarism.html . Skatīts 21.03.2011.

aizdomām ziņo LU rektoram (iesnieguma formā), pievienojot pierādījumus. Plaģiātu konstatē LU rektora izveidota ekspertu komisija, pēc kuras sniegtā atzinuma galīgo lēmumu pieņem LU rektors vai viņa pilnvarota persona.

4. Izvērtējot plaģiātu studējošo darbos un lemjot par šajos Noteikumos un citos LU normatīvajos aktos paredzēto seku iestāšanos un atbildību, ņem vērā:
  - 4.1. plaģiēto fragmentu daudzumu, apjomu un fragmentu nozīmi darbā;
  - 4.2. iepriekšējos studējošā pieļautos plaģiātus un cita veida pārkāpumus;
  - 4.3. studiju līmeni un semestri, kurā reģistrēts studējošais;
  - 4.4. pārbaudījuma veidu.

5. Ja šajos Noteikumos norādīto pārkāpumu konstatē noslēguma pārbaudījumā, piemēro Nolikumu par noslēguma pārbaudījumiem Latvijas Universitātē.

Reģ. Nr. _____

Latvijas Universitātes

_____ fakultātes dekānam

Ziņojums par studējošā akadēmiskā godīguma pārkāpumu

Studējošā vārds, uzvārds, st.apl. numurs

Studiju programma, studiju kurss

Pārbaudījuma veids un forma

Pārkāpums:

- neatļautu palīg līdzekļu izmantošana pārbaudījumā;
- plaģiāts (1. pielikums);
- akadēmiskā personāla un/ vai studējošo akadēmiskā darba traucēšana un kavēšana;
- nepatiesu ziņu sniegšana;
- cita apzināta darbība, kas kavē vai traucē studiju procesu un akadēmisko darbu LU.

Komentārs (detalizētāka informācija par pārkāpumu)

Pārkāpuma konstatēšanas datums (ja to iespējams precīzi norādīt)

Mācībspēka pieņemtais lēmums:

- darba vērtējuma samazinājums par 1 vienību/ __ vienībām;
- darba atkārtota izstrādāšana (par citu tematu vai cita uzdevuma veikšana);
- atstādināšana no pārbaudījuma, izdarot par to atbilstošu ierakstu pārbaudījuma protokolā;
- nepielaišana studiju kursa noslēguma eksāmena kārtīšanai – pieprasījums atkārtoti apgūt kursu vai tā daļu;
- vērtējuma par kursa apguvi anulēšana, ja pārkāpums konstatēts līdz reģistrācijai nākamajam semestrim;
- priekšlikums LU fakultātes dekānam rosināt LU vadībai izteikt studējošajam brīdinājumu par eksmatrikulāciju;
- priekšlikums LU fakultātes dekānam rosināt LU vadībai eksmatrikulēt studējošo.

Mācībspēka vārds, uzvārds, paraksts Datums:

Ar ziņojumu esmu iepazinies:
Studējošā paraksts: Datums:

Studējošā paskaidrojumu, ja tāds ir, sniegt lapas otrajā pusē!

Studējošā paskaidrojums:

Dekāna pieņemtais lēmums:

- vērtējuma anulēšana, ja pārkāpums konstatēts līdz nākamā semestra beigām;
- ierosinājums LU vadībai izteikt studējošajam brīdinājumu par eksmatrikulāciju;
- ierosinājums LU vadībai eksmatrikulēt studējošo.

LU fakultātes dekāna vārds, uzvārds,
paraksts

Datums:

LU vadības pieņemtais lēmums:

- brīdinājuma par eksmatrikulāciju izteikšana studējošajam;
- studējošā eksmatrikulēšana

LU rektora vai rektora pilnvarotās
personas vārds, uzvārds, paraksts

Datums:

Šo ziņojumu sagatavo mācībspēks un iesniedz LU fakultātes dekānam, nepieciešamības gadījumā arī LU vadībai. Pēc galīgā lēmuma pieņemšanas ziņojumu iesniedz studiju programmas lietvedim, kurš ziņojumu pievieno studējošā personas lietai un izdara atbilstošu ierakstu studējošā datos LUIS.